

**Nové poznatky
získané při revizích
kamenných křížů**

2021 - 2022

Brojír, Svoboda, Mikule

Hlavní evidence KK

nově evidované KK:

2670 Sentice, okres Brno - venkov, křížový kámen

2671 Ústí nad Labem, okres Ústí nad Labem, kruhová stéla

2672 Šumice, okres Uherské Hradiště, pamětní kříž

2673 Jaroměř, okres Náchod, smírčí kříž

2674 Studánka, okres Tachov, kruhová stéla

2675 Výškov, okres Tachov, kruhová stéla

Sentice

okres Brno - venkov

2670

Umístění: Lesní pozemek parc.č. 1055 v blízkosti soukromé chaty (ev.č. 35), vlastníkem lesního pozemku je Statutární město Brno.

Účel: Zřejmě relativně novodobý výtvar, účel neznámý (dekorativní nebo osobní důvody autora).

Popis památky: Křížový kámen hranolovitého tvaru s latinským křížem v pozitivním reliéfu na lícové straně. Pod levým vodorovným břevnem kříže je v negativním reliéfu obrys nástroje, snad kamenického sekáče – špičáku. V pravé horní části je kámen poškozen, část je uražena. Rozměry 70 x 31 x 17. Kámen je velmi podobný popisu pohřešovaného kamene číslo evid. 1718 z Drásova (vzdáleného cca 4km). Kámen však rozměrově neodpovídá pohřešovanému kameni.

Autor: Milan Šimek, Brno , spolupráce při ohledání lokality a prvotní informace o existenci kamene: Luboš Korbář, Bystřice nad Pernštejnem

Ústí nad Labem

okres Ústí nad Labem

2671

Umístění: Kámen je umístěn na nádvoří městského muzea.

Účel: Neznámý, typově jde o kruhovou stélu, případně křížový kámen.

Popis památky: Štíhlá zahrocená kamenná stéla, v horní části přecházející do kruhového zakončení s pozitivním reliéfem kříže v kruhu. Na rubové straně jednoduchá rytina čárkového kříže. Kámen byl nalezen v zásypu pod úrovní zatáčky Hostovice – Milbohov, v místě, kde silnici přetíná elektrické vedení. Nálezce získal výměnou originálu od muzea vytvořenou kopii, kterou umístil na svém pozemku v okrese Roudnice nad Labem.

Autor: nálezce Petr Melen, původce informace muzejní konzervátor Jiří Belis

EUR

PL-10669
HT
CD 169-6-08

HTC

Šumice

okres Uherské Hradiště

2672

Umístění: Kámen je umístěn v místním muzeu, v Hasoňově domě č.p. 102.

Účel: Kříž byl nalezen roku 1925, téměř celý zapadlý v zemi, během pohřbu na místním hřbitově. Lidové pověsti jej spojují s pohřbem horníků z roku 1839.

Popis památky: Kamenný latinský kříž s nikou a rytinou zkřížených hornických kladívek, letopočtem 1839 a nápisem IHS.

Autor: František Mikule

Kříž nalezený roku 1925 v Šumicích

Jaroměř
okres Náchod
2673

Umístění: v současné době je kříž uložen v depozitáři městského muzea.

Účel: Pamětní (pietní) kříž

Popis památky: Latinský kříž z 15.- 16. století, vytesaný z jednoho kusu jemnozrnného pískovce. Na čelní straně je dodnes viditelný nápis v gotické minuskule. Kříž byl na počátku 20. stol. nalezen na Pražském Předměstí v Jaroměři. Historik, muzejník a cukrář z Josefova - Josef Matějka (1858-1943) o něm v roce 1909 podává tuto zprávu: *“Kříž v Jaroměři nalezený na Pražském předměstí v zemi a přesazený poblíže kapličky sv. Anny nese nápis, švábachem psaný vypoukle ve třinácti řádkách. Z nápisu jsem vyrozuměl, že na místě, kde je kříž postavený, událo se neštěstí, a to na povoze spadl pod kolo muž, který byl rozlámán, další nelze přečísti, ve které době se tak asi stalo...”*

Rozměry: 145x75x25 cm

Autor: Martin Witkowski

Studánka
okres Tachov
2674

Umístění: Kámen stojí vedle kapličky u hřiště v obci. Podle informace paní starostky byl nalezen při výkopových pracích v obci a osazen na současné místo zhruba v květnu 2022.

Účel: kruhová stéla - křížový kámen

Popis památky: oboustranná stéla, na každé straně pozitivní reliéf latinského kříže s rozšířenými rameny, hlavou a nohou, rozměry – výška 72, šířka 46, hloubka 21 cm.

Autor: Josef Sýkora

+420 725 824 603
ales.simet@razka.cz
www.razka.cz

Aleš Simec

+420 725 624 111

ales.simec@razka.cz

www.razka.cz

Výškov
okres Tachov
2675

Umístění: Vedle základů tzv. smírčí kapličky, nazývané Modlovo. Křížový kámen je prozatím částečně v zemi, zbytek zakryt kameny. Do budoucna po úpravě pozemkových vztahů má být kaplička obnovena, kámen restaurován a umístěn vedle kapličky.

Účel: kruhová stéla - křížový kámen

Popis památky: křížový kámen oboustranný, na každé straně pozitivní reliéf tlapatého kříže, rozměry – výška 53 (odkrytá), šířka 54, hloubka 25 cm

Autor: Josef Sýkora

Hlavní evidence KK

ztráty a nálezy evidovaných KK:

2533 Mutějovice, okres Rakovník, křížový kámen - ztráta

2648 Počátky, okres Pelhřimov, křížový kámen - nález

Mutějovice
okres Rakovník
2533

Umístění: Kámen stál při zaniklé cestě z Mutějovic do Kounova.

Účel: Pamětní kámen - křížový kámen...

Popis památky: Na kameni je reliéf řeckého kříže. Zmizel v dubnu 2022.

Autor: Jiří Milota, Vlád'a Flogel

Počátky
okres Pelhřimov
2648

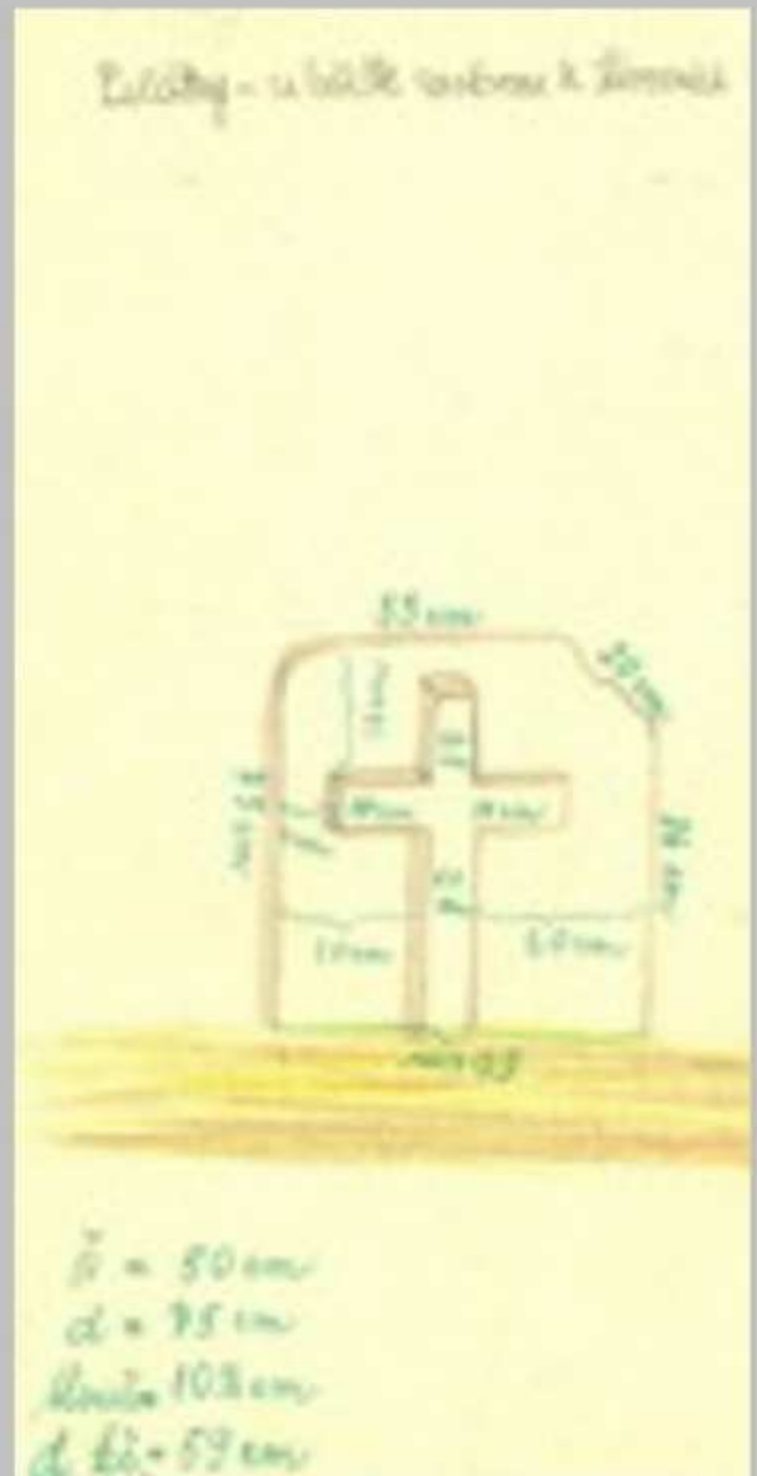
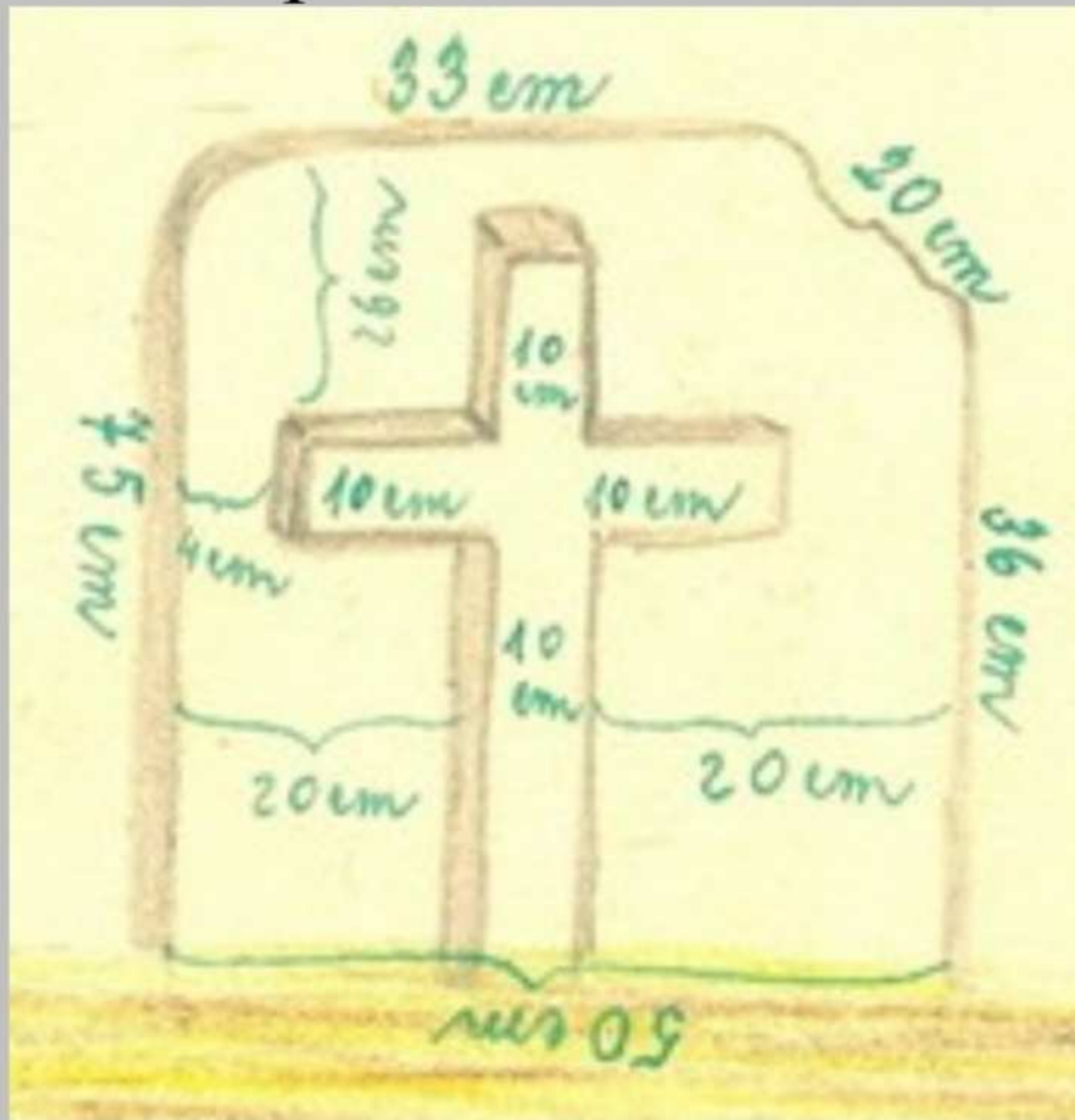
Umístění: Kámen stál u bývalého fotbalového hřiště, které bylo přibližně mezi lety 1943-1955 v polích západně od obce, vlevo od silnice do Žirovnice. V roce 2022 byl na popsaném místě nalezen volně stojící.

Účel: pamětní kámen... Podle zápisu v Městském muzeu v Počátkách: "Tento kámen prý byl postaven na paměť, že zde hrom zabil Smejkalu z chalupy, co byl Kubín (Lepeška) – dle sdělení Konráda Dvorského".

Popis památky: Kámen byl zaregistrován jako nedochovaný v roce 2020 (Streubel, Valenta). Jde o kamenou desku s reliéfem latinského kříže.

Autor: Pavel Valenta

Kresba pochází z Městského muzea v Počátkách.

SMÍRČÍ KAMENY

Jsou němými svědky středověkého trestního práva. Připomínají nějakou tragédii, ať už tragickou nehodu nebo úmyslný trestný čin. Zajišťovaly usmíření s Bohem nebo s pozůstalou rodinou. Smírčí kameny nebo kříže byly stavěny především ve 14. až 16. století. Společnost pro výzkum smírčích kamenů a křížů eviduje (rok 2007) na okrese Pelhřimov 57 těchto památek a stále se daří objevovat další. V Evropě jich bylo zatím zapsáno do evidence 2500 kusů.

Vidět je můžeme ve vesnicích, u cest, na mezích nebo v lese... Mnoho smírčích kamenů už asi nebude nikdy nalezeno, zabořily se do země, zakryly je větve, jehličí nebo hlína, jiné byly zničené nebo odcizené. Také v Počátkách a v blízkém okolí se nachází ně-

kolik těchto historických památek. Jeden smírčí kámen byl nadlouho zapomenut. Stával u fotbalového hřiště, které bývalo v letech 1943 - 1955 na Brdlíkově louce vlevo od silnice na Žirovnici. Hřiště bylo zrušeno, vše zarostlo křovím a na kámen se zapomnělo. V městském muzeu zůstal pouze náčrtek kamene od historika Fr. Navrátila bez bližší lokalizace.

Kámen byl po mnoha letech zase objeven díky panu Ondřeji Koudelkovi ze Žirovnice (autor úžasných balančních staveb z kamenů).

Historii nalezeného kamene bohužel neznáme, ale stane se novým přírůstkem v centrální evidenci smírčích kamenů. Doufejme, že nebude zničen při výstavbě cyklostezky Počátky - Žirovnice.

Evidenci smírčích kamenů a křížů si můžete prohlédnout na www.smirci-krize.euweb.cz/

Jitka Zlukyová

Hlavní evidence KK

transfery a změny KK:

0015 Chodová Planá, okres Tachov

0059 Mikulášovice, okres Děčín

0315 Jesenice, okres Rakovník

0325 Tchořovice, okres Strakonice

0638 Žihle, okres Plzeň-sever

1458 Křižanov, okres Žďár nad Sázavou

1517 Petráveč, okres Žďár nad Sázavou

1715 Kuřim, okres Brno-venkov

1736 Dolní Dobrouč, okres Ústí nad Orlicí

1935 Loděnice, okres Brno-venkov

2439 Ivančice, okres Brno-venkov

2601 Kundratice, okres Semily

2643 Dolní Olešnice, okres Trutnov

Chodová Planá

okres Tachov

0015

Umístění:

- Křížový kámen stál do roku 1999 u dvou vysokých dubů po levé straně silnice do Plané.
- Poté byl považován za ztracený, než jej objevil na konci roku 2020 kolega Alexej Kokorev.
- V říjnu 2021 byl křížový kámen převezen do depozitáře sídla správy CHKO Slavkovský les v Mariánských Lázních...
- V květnu 2022 byl usazen na původním místě v Chodové Plané při silnici do Plané.

Autoři: Kokorev, Milota, Brojír

Milota rok 1994 Chodová Planá

Kokorev rok 2020 Horní Lipina

Brojir rok 2020 Horní Lipina

Milota rok 2021

Horní Lipina

Milota rok 2022 Chodová Planá

Mikulášovice

okres Děčín

0059

Umístění:

- Smírčí kříž stojí nalevo od silnice do Tomášova. Z této silnice odbočuje vpravo cesta na Tanečnici. Po několika metrech za ní odbočuje ze silnice vlevo cesta zvaná Zlodějka. Kříž stojí po 200 m vlevo 8 m od cesty.

Popis:

- na jaře 2022 má kříž po pádu stromu odlomené příčné břevno
Ulomená část se dohledala, je uložena na městském úřadě
Mikulášovice.

- v létě 2022 je kříž po renovaci opět kompletní

Autoři: Svoboda, Belisová

srpen 2022

†
IHS

HCWG VA01753
21 OCTOBER ALIIR
GESTORBEN

Jesenice
okres Rakovník
0315

Umístění:

- Kruhová stéla stojí vedle potoka pod silničním náspem po levé straně silnice do Kralovic asi 150 m za železničním přejezdem.

Popis:

- rok 2022, během rozsáhlé a několik měsíců trvající rekonstrukce hlavního silnice procházející obcí, bylo okolí kamene zemními pracemi změněno. Samotný kámen je stále na svém místě a můžeme jen doufat, že vše přečká bez úhony...

Autoři: Brojír, Flögel

Brojír
rok 2003

**Flögel
rok 2022**

Tchořovice
okres Strakonice
0325

Umístění:

- Kříž stojí u silnice z Tchořovic do Blatné, asi 60 m za odbočkou polní cesty ke Starému rybníku (po polní cestě vede modrá turistická značka).

Popis:

- do roku 2022 je kříž omšelý a text: ZDE W PANU ZESNUL MATEJ SMRCKA DNE NOWEM 24 BRU RO 1827, je jen obtížně čitelný.

- v září 2022 je kříž očištěný, místo upraveno, nápis zvýrazněn.

Autoři: Sýkora, Brojír

Z D E
WPA NU ZESNUL
MATEJ SMRCKADNE
NOWEM 24
BRURO
1827

Z D E
W P A N U Z E S N I U L
M A T E J S M R C K A D N E
N O W E M 24
B R U R O
1827

Žihle

okres Plzeň-sever

0638

Umístění: Kruhová stéla stojí severně od obce u zahrádkářské kolonie vpravo od silnice do Pastuchovic.

Popis:

- do roku 2022 stojí stéla zarostlá v křoví, silně nakloněná
- roku 2022 je na svém místě vztyčena a narovnána

Autoři: Brojír, Chatrný

A photograph of a large, rounded, moss-covered stone in a dense forest. The stone is the central focus, surrounded by tall grasses and various trees. The text 'Brojir rok 2016' is overlaid in the bottom right corner.

Brojir
rok 2016

Chatrný
rok 2022

Křižanov

okres Žďár nad Sázavou

1458

Umístění:

- křížový kámen stojí v pravém příkopu silnice z Pikárce, 200 m před odbočkou k hospodářským objektům.

Popis:

- kámen byl během přelomu let 2021 a 2022 povalen...
- 18.3.2022 kámen na svém místě vztyčili pánové Korbář a Valenta

Autoři: Brojír, Valenta, Korbář

Brojír
rok 2006

**Valeta, Korbář
jaro 2022**

Petráveč

okres Žďár nad Sázavou

1517

Umístění:

- do roku 2019 stál křížový kámen vpravo u silnice do Velkého Meziříčí, asi 50 m za koncem obce, pod třetí jabloní od konce obce.
- poté byl přestěhován k hřišti za RD čp. 52 a to z důvodu opravy silnice.
- po třech letech byl křížový kámen v neděli 13. 3. 2022 usazen téměř na původní místo, odkud byl odvezen ke hřišti v obci při opravě silnice. Překvapením bylo, že na zadní straně kamene je vyryt jednoduchý kříž.

Autoři: Brojír, Holmes, Izdný, Valenta, Korbář, Novotný

Brojir
rok 2003

Kuřim

okres Brno-venkov

1715

Umístění:

- Křížový kámen byl do roku 2018 zazděn v podezdívce místního kostela.
- Po roce 2018 byl kámen uložen do místního muzea. Po vyjmutí kamene z jeho původního stanoviště došlo k objevu dalšího nápisu na zadní straně, který je také neúplný, ale lépe čitelný: (S)oused a mistr S(...) (...)enik z Lomnice pochován pak w L(...) (...)nice. Pán Bůh rač mu dáti lehkého (s) počinutí.

Autoři: Brojír, Smejkalová

Brojir rok 2004

D E Z O

NAZABIT
W V I V Z M A

Dolní Dobrouč

okres Ústí nad Orlicí

1736

Umístění:

- Pamětní kříž ležel v obci na pozemku č.p. 114. Na kříži je letopočet 1716 a nápis: "D:30 JULY ROSINE H F TOCHTER B K".
- V roce 2019 byl kříž umístěn v garáži obecního úřadu.
- Roku 2022 kříž stojí poblíž původního místa. Obec kříž nechala opravit a postavit.

Autoři: Brojír, Rejl, Habrovanská, Vomáčka

Rejl
rok 2019

1710
D:30
JUL
ROSIK
H.F.
TOBI
PR

Habrovanská
rok 2022

1716

D: 30

JULY:

ROSTINA

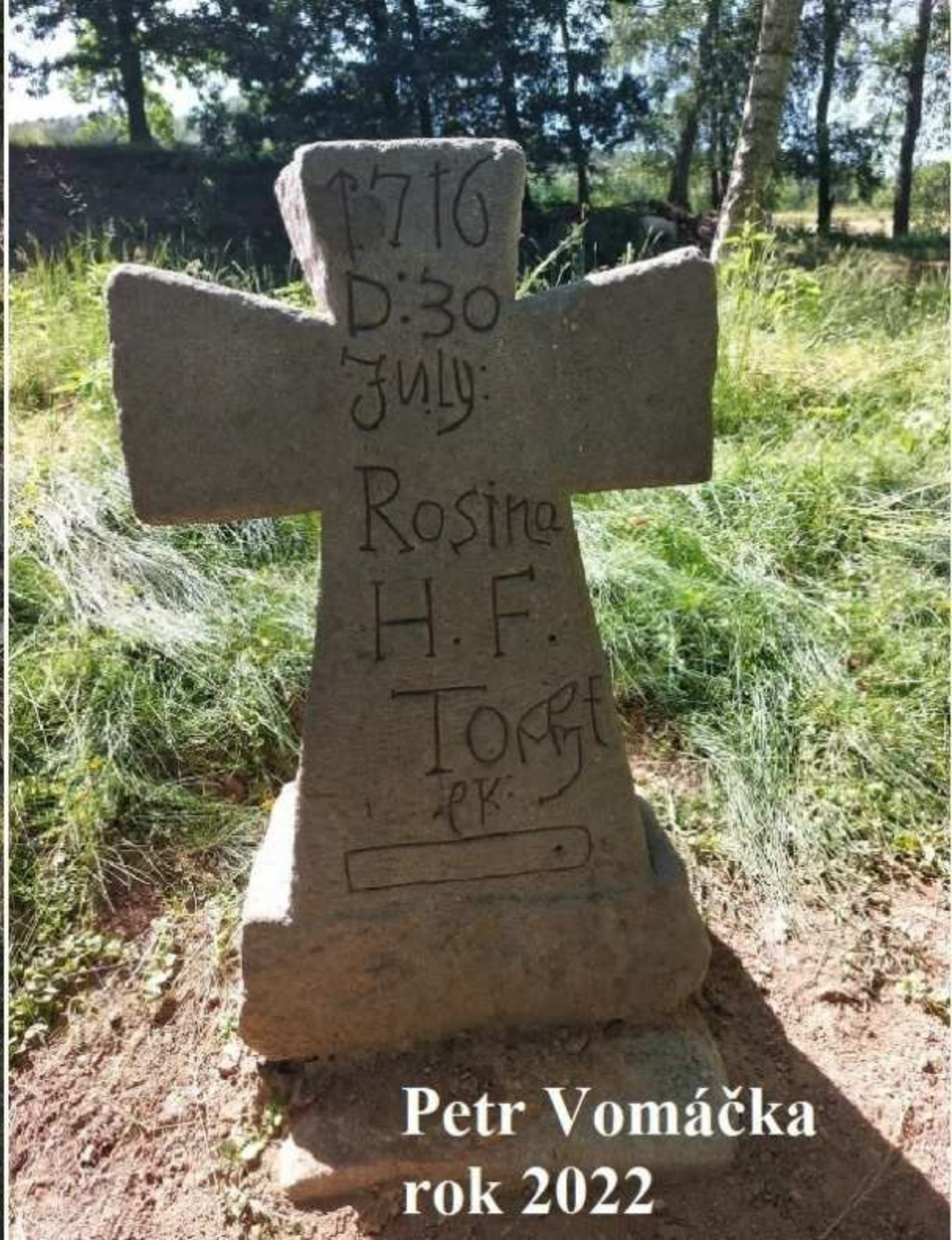
H.F.

TORRE

RK

Brojír
rok 2005

Petr Vomáčka
rok 2022

Nepřiliš povedená rekonstrukce nápisu "Tochter"

Loděnice

okres Brno-venkov

1935

Umístění:

- do roku 2022 ležel křížový kámen na náspu silnice z Dolních Kounic do Miroslavi, asi 1,5 km za odbočkou do Loděnic.
- na začátku roku 2022 byl vyjmut kvůli opravě silnice a projde renovací. Poté bude umístěn na vybraném místě v obci. Po vyzvednutí se na rubové straně objevil identický kříž jako na straně lící.

Autoři: Dvořák, Kašpar

Dvořák
rok 2002

Dobré místo pro život: Miroslav ^{2003 MO} KKČAM - 1935

Smírčí kámen ustoupí silnici. Vyberou mu důstojné místo

Památka na krvavé boje od silnice mezi Miroslaví a Pravlovem na Znojemsku zmizela. Na jaře se bude cesta rozšiřovat, pro kámen vyberou nové místo.

DAGMAR SEDIÁČKOVÁ

Loděnice, Miroslav – Staletí připomínal krvavou bitvu Přemysla Otakara I. u Loděnic na pomezí Brněnska a Znojemska, po níž se Morava zafadila natrvalo do českého státu. Jiní tvrdí, že je vzpomínkou na padlého švédského generála z obléhání Brna. Přesně se neví. Každopádně středověký smírčí kámen u silnice mezi Miroslaví a Pravlovem, asi dva kilometry od Loděnic, zmizel.

Prázdňá díra po pamětním kameni s křížem vylekala některé obyvatele. Mezi prvními, kdo si nesrovnalosti všimli, byl fotograf Jindřich Kepert z Doňních Kounic. „Když jsem uviděl jen díru, srdce se mi málem zastávkou. Lekl jsem se, že si kámen odnesl někdo na zahradu. Pátral jsem po příčině a zjistil jsem, že zmizel kvůli opravě silnice, která bude probíhat na jaře,“ řekl s úlevou fotograf.

ZMĚNÍ MÍSTO

Informace potvrdil i místostarosta Loděnic Alexander Dufek. O kámen se podle něj lidé bát nemuseli, jen po opravách změni místo. „O tom, kde bude stát, zatím zastupitelé nerozhodli. Chceme mu najít ale důstojné, veřejně přístupné místo třeba u obecního úřadu nebo u kostela,“ podělil se o úvahy Dufek.

Přemístění zdůvodnil opravou silnice i pro kámen škodlivou údržbou cesty, například soli v zimních měsících. „Silnice se bude rozšiřovat o je-

DÍRA U SILNICE. Zbyla po něm jen díra u silnice, smírčí kámen u Loděnic má v rukou restaurátor. Pak ho vrátí, ale na jiné místo. Foto: se souhlasem JINDŘICH KAPPERT

den metr na každou stranu a vzhledem k úpravám terénu už tam nebude pro kámen vhodné místo,“ doplnil místostarosta.

Než vzácná kulturní památka bude znovu připomínat historii regionu, čeká ji péče restaurátora. „Kámen zůstane zachovaný v podobě, v jaké jsme ho vyzvedli. Injektáží ale zpevníme trhliny

a budeme se je snažit podlepit tak, aby neodpadly části, kterým to hrozí. Kámen pochází z lomu odněkud z Brněnska,“ upřesnil restaurátor František Pavůček z Nejdku u Lednice, kterému obec Loděnice práci svěříla.

Při vyzvednutí kamene zjistil i nečekanou zajímavost. „Ukázalo se, že i na druhé straně je identický kříž, tak

jako je vpředu. To se nevědělo, protože v náspu, který se zřejmě časem navyšoval, kámen skoro ležel,“ uvedl Pavůček.

Smírčí kámen se nacházel ve svahu u silnice číslo III/40014 z Pravlova do Miroslaví přibližně dva kilometry západně od Loděnic.

KRVAVÁ BITVA

Podle místních připomíná krvavou bitvu z roku 1185. „Tehdy se na okolních rovinnatých pláních proti sobě postavila vojska knížete Bedřicha, vedená Přemyslem Otakarem I. na straně Čechů a na straně Moravanů oddíly znojemského úředního knížete Konráda II. Oty. Při bratrovažedné bitvě, kdy zvítězil Přemysl Otakar I., mělo tehdy padnout na čtyři tisíce bojovníků. Po této události se Morava stala již trvale součástí českého státu,“ dohledal si v historii Jindřich Kepert.

Podle místostarosty Dufky se ale mohlo jednat o vzpomínku na padlého generála Švédů při obléhání Brna.

REKLAMA

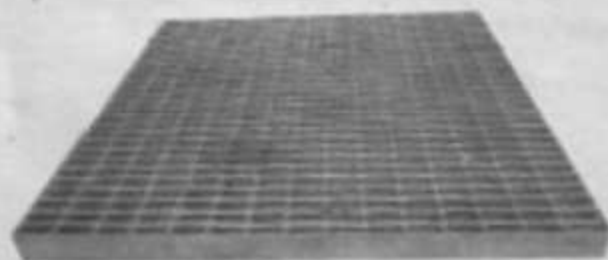

TAMO-KOVO s.r.o.
výrobce ocelových roštů

Provozovna: **Brněnská 98/21**
671 72 Miroslav

E-mail: **zdenekmatysek@seznam.cz**
Tel. provozovna: **+420 515 334 512**
Mobil: **+420 728 707 575**

www.tamokovo.cz

j.k.

Ivančice

okres Brno-venkov

2439

Umístění:

- Křížový kámen stál ještě v roce 2005 na soukromé zahradě v ulici Polanka v Třebíči. Původní umístění není známo.
- Poté byl uložen na zámku v Letovicích, okres Blansko.
- Na podzim 2021 byl kámen odkoupen z obavy před vyvezením do zahraničí a umístěn v zahradě domu Krumlovská 15 v Ivančicích, okres Brno-venkov.

Autoři: Brojír, Šilbergerová

Autor neznámý
rok 2005

Brojír
rok 2016

Kundratice
okres Semily

2601

Umístění:

- do roku 2022 ležel kříž pod osamělou skupinou třech stromů u polní cesty jihovýchodně od obce.
- v roce 2022 je vztyčen na témže místě.

Autoři: Mikule, Rejl

**Mikule
rok 2012**

**Rejl
rok 2022**

Dolní Olešnice

okres Trutnov

2643

Umístění:

- do roku 2022 kříž ležel rozlomen v lese jižně od obce Vestřev.
- na jaře roku 2022 byl kříž osazen na kovový trn a vztyčen, na kříži je nápis:
"Dem 4 Decem 1750 / Ist Der Johans Paudis".

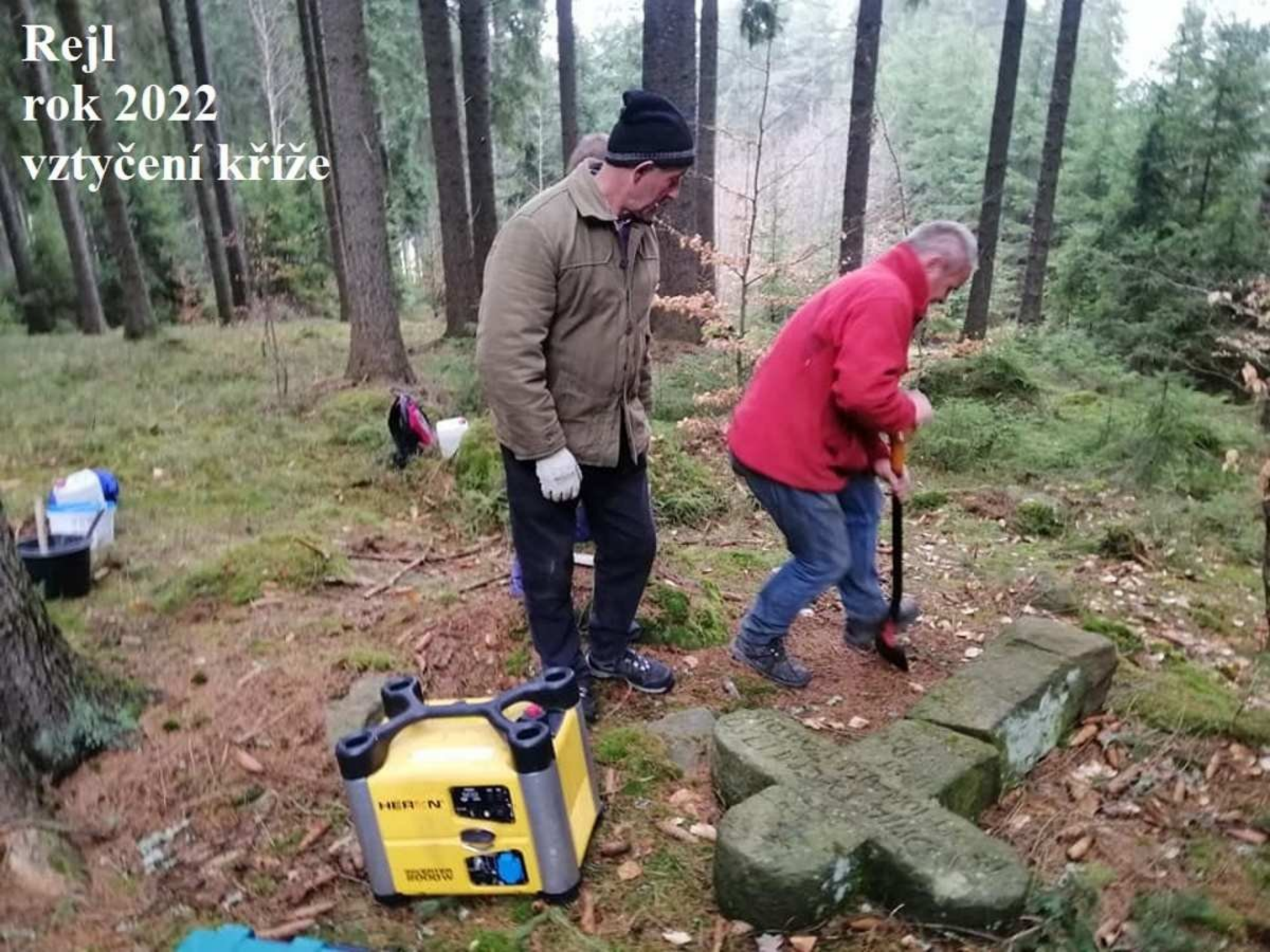
Autoři: Rejl

Rejl
rok 2022
před vztyčením

Rejl
rok 2022
vztyčení kříže

ANNO DOMINI MDCCLXXII
MAY 10
TOHANNES PARDIS
WIFE

ANNO DOMINI MDCCLXXII
MAY 10
TOHANNES PARDIS
WIFE

ANNO DOMINI MDCCLXXII
MAY 10
TOHANNES PARDIS
WIFE

Vedlejší evidence VKK

nově evidované VKK:

VKK 15042, Mečichov, okres Strakonice

VKK 15043, Lomnice nad Popelkou, okres Semily

VKK 15044, Rajhradice, okres Brno-venkov

VKK 15045, Stará Voda, okres Hradec Králové

VKK 15046, Vysoký Újezd, okres Benešov

VKK 15047, Podivín, okres Břeclav

VKK 15048, Buková, okres České Budějovice

Mečichov

okres Strakonice

VKK 15042

Umístění: Pamětní kříž stojí v malém remízku v loukách nedaleko rybníka Němeček.

Popis památky: monolitický latinský kříž zhotovený z hrubozrné žuly. Na čelní straně jsou vyryta písmena J a N, rozměry 57x42x16 cm.

Autoři: Ludmila Martínek, Petr Žáček

Lomnice nad Popelkou

okres Semily

VKKK 15043

Umístění: Novodobý pamětní kříž stojí u cesty na Chlum u železničního přejezdu u stavebnin.

Popis památky: Kříž je tvořen červeným pískovcem na úzké noze s nezvykle rozšířenou klínovou hlavou, rozměry 76x57x32 cm.

Autoři: Mikule, Saska, Svoboda

1.2.

2.2

Rajhradice
Brno-venkov
VKK 15044

Umístění: Měl stát údajně nedaleko cesty z Rajhradice do Opatovic. Vzhledem k pověsti by snad měl být blízko mostu přes Dunávku, kudy prochází hranice katastru - tedy v místní trati Kantorky či Zahradky.

Popis památky: Plochý, snad obdélníkový kámen, dle popisu *podobného typu jako jsou „opatovické“ křížové kameny č. 1788 a 1789*. Byl na něm vytesán kříž a vyrytý obrázek koně. Zdroj uvádí, že mělo jít o nejstarší známý nápis v češtině na území mikroregionu Rajhrad. Kámen je dnes bohužel nezvěstný, zmizel zřejmě někdy po druhé světové válce. Podle legendy připomínal nešťastnou událost, kdy kočí jménem Martin jel s povozem přes most a spadl z něj i se zmíněným potahem do vody. Kůň i kočí se utopili. Na kameni měl být osmiřádkový nápis v češtině:
//(LETA) PANE 1603/V DEN WSKRI/SSENI PANE ZDE/S TOHOTO SWETA
PRO/STREDKEM/SMRTI/ZEŠEL/MARTIN KOTCI Z REY/HRADICZ//

Autoři: Kateřina Baslerová, Milan Šimek

Nedaleko cesty z Rajhradic do Opatovic ležel nejstarší **kámen** z českým nápisem v mikroregionu. Vytesali na něj kříž a vyryli obraz koně. Připomínal nešťastnou událost, kdy jakýsi pacholek Martin jel s povozem a koňmi přes most, spadl do řeky a on i koně se utopili.¹ Dnes již kámen neexistuje. Nemáme žádné informace o použitém písmu. Kámen byl podobný opatovickým smírčím kamenům, je tedy více než pravděpodobné, že byly dílem jednoho kameníka.²

Materiál: pískovec

Rozměry: 90 cm x 42 cm³

(LETA) PANĚ 1603

V DEN WSKRI

SSENÍ PÁNĚ⁴ ZDE

66

S TOHOTO SWĚTA PRO

STŘEDKEM SMRTI

ZEŠEL

MARTIN KOTČÍ Z REY

HRADICZ⁵

MASARYKOVA UNIVERZITA
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV PVH A ARCHIVNICTVÍ
Archivnictví

Kateřina Baslerová

EPIGRAFICKÉ PAMÁTKY MIKROREGIONU
RAJHRADSKO

Bakalářská diplomová práce

Stará Voda

okres Hradec Králové

VKK 15045

Umístění: Kříž se nachází na soukromém pozemku v obci, na zahradě čp. 15.

Popis památky: Kamenný kříž s rytinou sekery v kruhu, která působí novodobým dojmem. Materiál pískovec, rozměry: 46x28x10,5.

Autoři: Jiří Rejl

Vysoký Újezd
okres Benešov
VKK 15046

Umístění: Kámen se nachází v chatové osadě v Pexově Luhu u Nedvězí, zazděn v zídce u chatky č.015. Osada je již na katastru obce Vysoký Újezd (BN).

Dle zprávy z internetu: *P.Neuberk 23.1.2022* - "Kámen stál pravděpodobně na kraji polní cesty (mezi Nedvězím a Pexovým Luhem), v 50 letech při sjednocování polí a zrušení cesty byl asi hozen do lesní stráně, kde byl v 90 letech dětmi vykopán a nyní je součástí kamenné zídky jednoho z chatařů.

Popis památky: Zaoblený kámen velikosti 49x23cm. V horní části ulomený. Na kameni vypouklý zaoblený kříž (jetelového typu) velikosti 31,5x14,5cm.

Autoři: Petr Neuberk, Jíří Synek

Podivín
okres Břeclav
VKK 15047

Umístění: Kámen stojí při vnitřní SZ zdi kostela sv. Petra a Pavla.

Popis památky: Kamenná deska v horní části zahrocená, na lící straně mírně poškozená s reliéfem latinského kříže. Zadní část je neopracovaná.

Autoři: Svoboda, Jirák

Buková

okres České Budějovice

VKK 15048

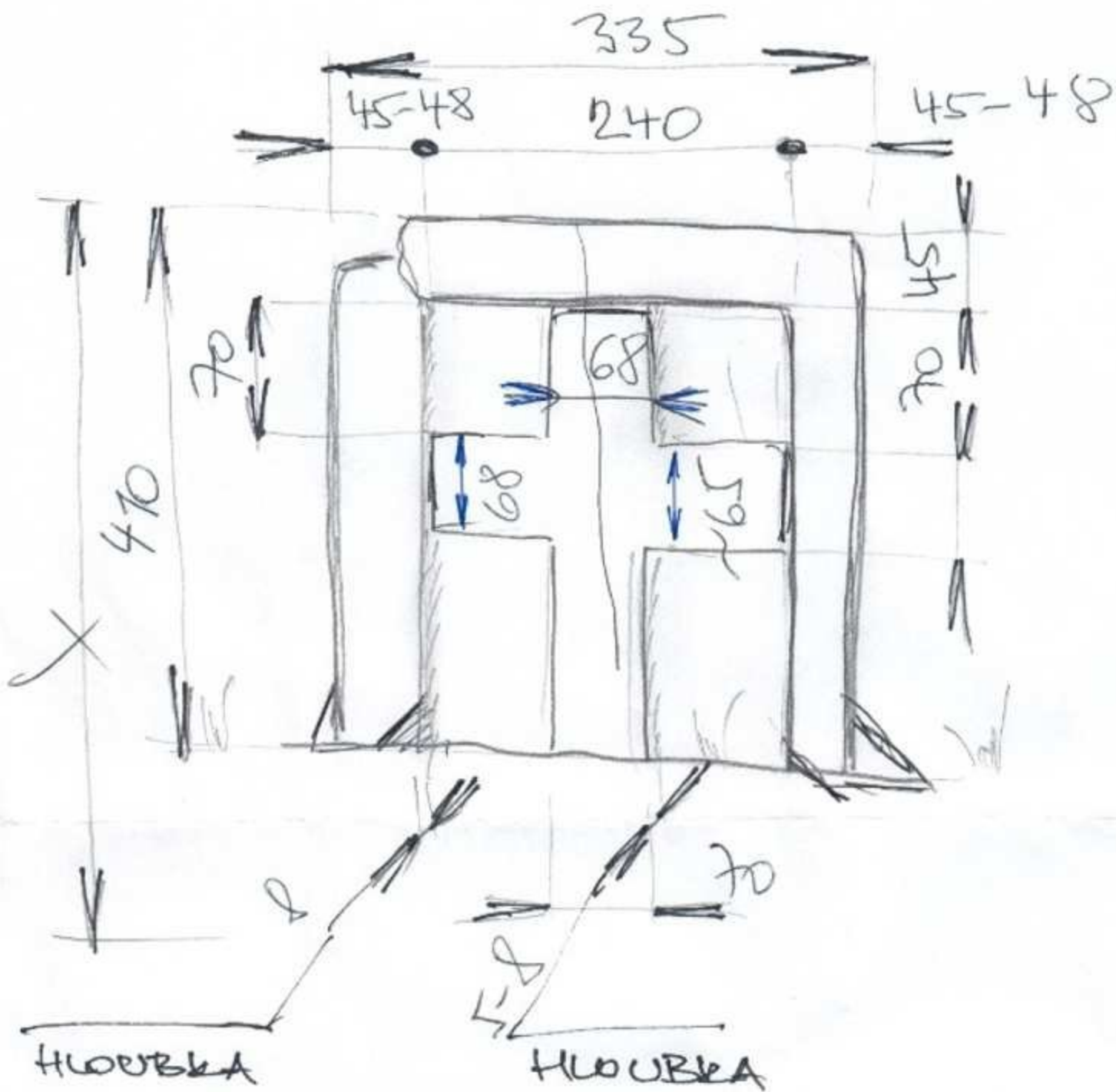
Umístění: Kamenná deska s křížem, zazděná při patě zadní stěny uprostřed kapličky, cca 1km „V“ od obce.

Popis památky: Kamenná deska s latinským křížem, olemovaná, dole rozšířená, rozměry 41x33,5cm.

Autoři: Ivan Vokáč

**Evidence drobných
kamenných památek
DKP
a dosud
neevidované objekty**

Boseň, okres Mladá Boleslav - skalní reliéf
Břehyně, okres Česká Lípa - novodobý pamětní kříž
Děbolín, okres Jindřichův Hradec - pamětní kámen
Dlouhá Louka, okres Teplice - zlomek kaplice božích muk
Horní Branná, okres Semily - kopie kamenného kříže
Lomnice nad Popelkou - novodobý pamětní kříž
Mikulášovice, okres Děčín - pamětní kámen
Oslava, okres Žďár nad Sázavou - pamětní kámen
Otročín, okres Tachov - pamětní kámen
Ouběnice, okres Příbram - pamětní kříž
Postupice, okres Benešov - náhrobní kříž
Vysočany, Praha - pamětní kámen

Krč, okres Písek - kostelní kříž

Nákří, okres České Budějovice - kostelní kříž

Kaplice, okres Český Krumlov - kostelní kříž

Boseň

okres Mladá Boleslav

autor: Jiří Rejl

Břehyně

okres Česká Lípa

autor: František Svoboda

Děbolín

okres Jindřichův Hradec

autor: Václav Hron

Dlouhá Louka

okres Teplice

autor: Vladimír Flögel

Horní Branná

okres Semily

autor: Martin Witkowski

Lomnice nad Popelkou

okres Semily

autor: Pavel Saska

Mikulášovice

okres Děčín

Autor: Herbert Marschner

Oslava

okres Žďár nad Sázavou

Autor: Emanuel Nožička

Otročín

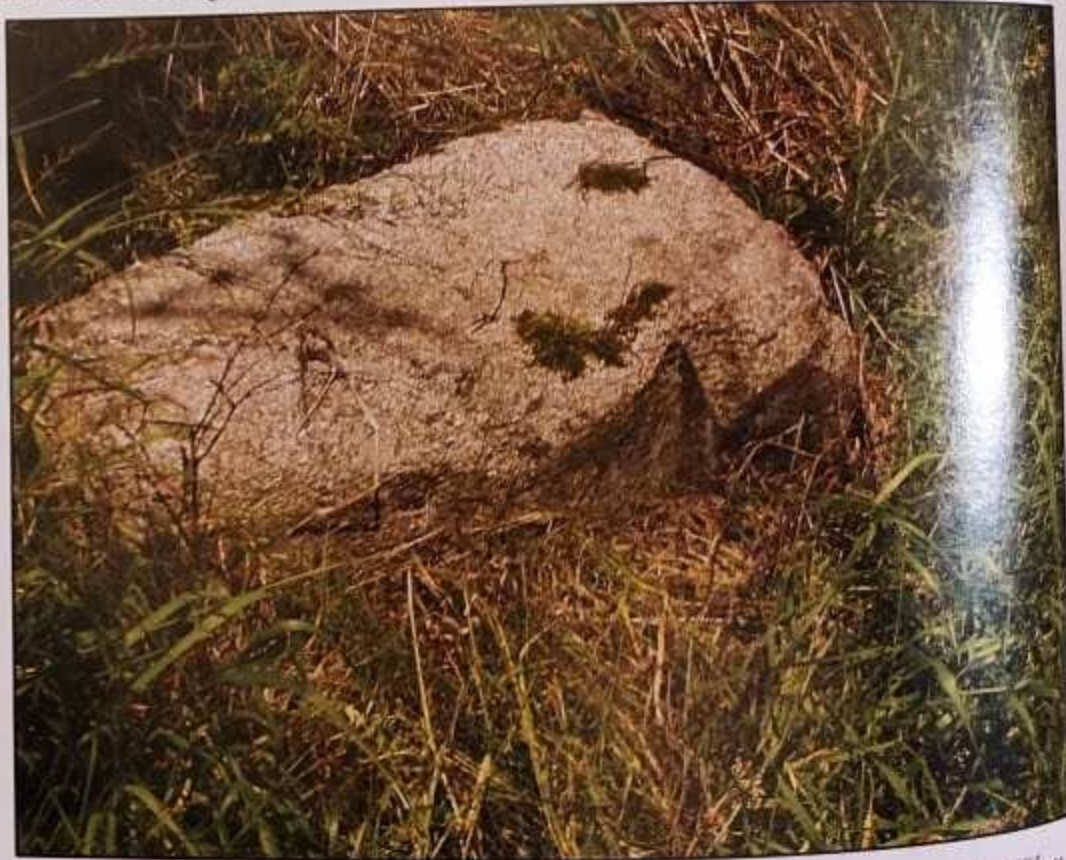
okres Tachov

Autor: Alexej Kokorev

odpověď na otázku, proč měl opat Reinher tak eminentní zájem na koupi Trnové a Tisové, v čemž byl plně podporován i samotným králem. Byla to snad snaha eliminovat přístup k Tachovu Švamberkům, kteří to vše stihli rychleji? Vždyť právě jimi vybudovaná cesta od Boru a Tisové, když dosáhla bezprostředního přístupu od Lhotky k Tachovu, odtud⁶⁹⁵ pokračovala ještě dále přes Kumpolec k Damnovu či Kočovu, aby tam také navázala na hlavní tah Norimberské cesty k Plané. Dokládají to také úvozy nalezené Romanem Soukupem, které se v Trnové stácejí ke Lhotce. Protože ale tudy vedla dosti významná cesta ještě i v 16. století⁶⁹⁶, nelze je po stránce chronologické jednoznačně identifikovat, ba ani určit, ze kterého století pocházejí. Přesto by jejich stáří mohlo odpovídat realitě výše popsané.

Navíc, k dosavadní hlavní trase Norimberské cesty směřující od Kladrub přes Plezom k Damnovu a Pavlovicím, a tím současně i na tuto nově budovanou cestu k Tachovu, navazovala právě také v Plezomi či Lobzích jakási zkratka, přicházející od Stříbra, kterou zřejmě toto město reagovalo na akt krále Václava I., když daroval kladrubskému klášteru vesnici Benešovice. U Benešovic se totiž, jak už bylo výše poznamenáno, původně znova scházely obě větve hlavní cesty od Kladrub a Stříbra, které se rozdvojily za Hněvnicemi. Tato nová komunikace, můžeme ji nazývat i jakousi „trucecestou“ ze Stříbra, začínala na samém severním okraji města⁶⁹⁷, kde v blízkém lese lze ještě dnes najít nehluboký úvoz pokračující až k vesnici Otročin jako pozůstatek této cesty.

Na jejím klesání do Otročina, ve vršku nad obcí, označoval kdysi její trasu i starý kamenný kříž, později vyměněný za novější, jehož torzo se dodnes povaluje v trávě při okraji lesa mezi dvěma vzrostlými břízami. Z Otročina pak vedla tato cesta přes Svojšín, Holyni a Lom k Lobzům resp. ještě kratší paralelní trasou přes Nynkov a Řebří k Plezomi, kde navazovala na hlavní trasu k Damnovu i výše popsanou, nově budovanou cestu k Tachovu. Tuto zkratku jistě využívali nejen sami Stříbrští ke zkrácení svého cestování, ale i další pocestní, přicházející ke Stříbru ze severu od Teplé či od Švamberka (Krasíkova) přes Kšice či Únehli s úmyslem pokračovat po trase Norimberské cesty. Přes

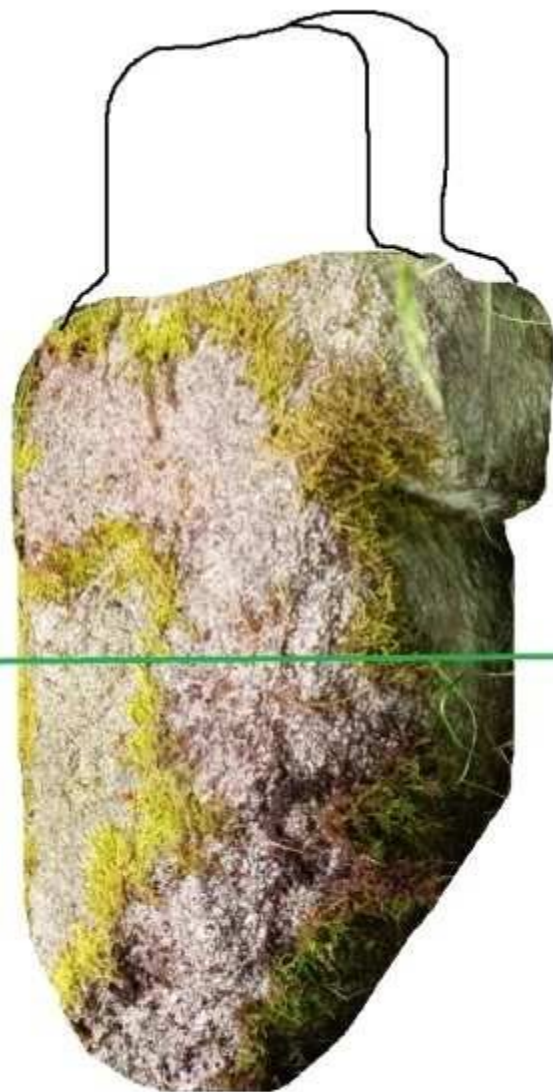
Povalený kříž nad Otročínem při staré cestě od Stříbra ke Svojšínu

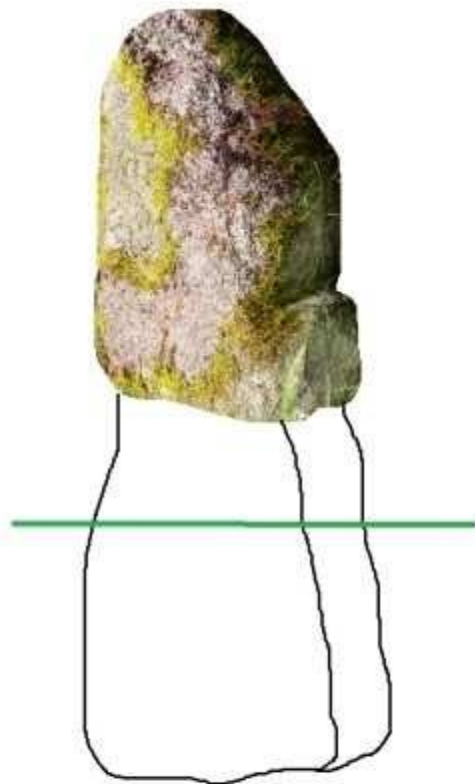

Navíc, k dosavadní hlavní trase Norimberské cesty směřující od Kladrubu přes Stribra a Svatošín k Pavlovicím, a tím současně i na tuto nově budovanou cestu k Tachovu, navazovala právě také v Plezomě či Lobzích jakási zkratka, přicházející od Stribra, kterou zřejmě toto město reagovalo na akt krále Václava I., když daroval kladrubskému klášteru vesnici Benešovice. U Benešovic se totiž, jak už bylo výše poznamenáno, původně zleva scházely obě větve hlavní cesty od Kladruhu a Stribra, které se rozvojily na Hořevšicemi. Tato nová komunikace, můžeme ji nazývat i jakousi „traverstou“ ze Stribra, začínala na samém severním okraji města⁴⁷⁷, kde v blízkém lese lze ještě dnes najít tichlubový úvoz pokračující až k vesnici Otročině jako pozůstatek této cesty.

Na jejím klesání do Otročína, ve vsičce tamtéž obcí, označoval kdysi její trasu i starý kamenný kříž, později vyměněný za novější, jehož místo se dodnes považuje v úživě při okraji lesa mezi dvěma vzrostlými březami. Z Otročína pak vedla tato cesta přes Svojší, Hořyni a Lom k Lobzám resp. ještě kratší paralelní trasou přes Nynkov a Řebří k Plezomě, kde navazovala na hlavní trasu k Damnově i výše popsanou, nově budovanou cestu k Tachovu. Tuto zkratku jistě využívali nejen sami Stribřáci ke zkrácení svého cestování, ale i další poutníci, přicházející ke Stribru ze severu od Teplé či od Šumperka (Krasíkova) přes Kšice či Unehli s úmyslem pokračovat po trase Norimberské cesty. Přes

Povolený kříž, nad Otročinem při staré cestě od Stribra ke Svatošínu

Ouběnice

okres Příbram

Autor: Michal Streubel

SS

Postupice

okres Benešov

Autor: Michal Streubel

Vysočany

Praha

autor: Vladimír Flögel

Krč

okres Písek

autor: Petr Žáček, Šárka Sýkorová

Nákří

okres České Budějovice

autor: Petr Žáček, Šárka Sýkorová

Kaplice

okres Český Krumlov

autor: Petr Žáček, Marek Chromý

Děkujeme za pozornost...